

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е

гр. София, 09.03.2022 г.

С разпореждане от 11.10.2021 г. на председателя на ВКС е образувано т. д. № 3/2021 г. по описа на ОСГК на ВКС, по предложение на състав на Първо г.о. на ВКС, направено по реда на чл. 292 ГПК за приемане на тълкувателно решение по въпроса:

Може ли съсобственик да предяви отрицателен установителен иск за собственост за идеални части от имота, надхвърлящи собствената му идеална част?

Необходимостта от приемане на тълкувателно решение е обоснована с твърдения за наличие на формирана противоречива практика в следните решения на ВКС: Решение № 35 от 05.03.2019 г. по гр. д. № 1845/2018 г., I г. о. и Решение № 130 от 04.01.2021 г. по гр. д. № 746/2020 г., I г. о.

В подготвително заседание комисията по тълкувателното дело приема становище, че не са налице предпоставките на чл.124, ал.1 ЗСВ за приемане на тълкувателно решение, което е обосновано в изготвеното от комисията предложение. Комисията счита, че не е налице противоречиво разрешаване по идентични правни въпроси в тълкувателните части на посочените решения на ВКС. В първото изрично има позоваване на т.1 от Тълкувателно решение № 8 от 27.11.2013 г. по тълк.д.№ 8 от 2012 г. на ОСГТК на ВКС. Във второто позоваването е индиректно, чрез посочване на решения на ВКС, според които указанията на ТР са приложими и следва да бъдат съобразени /решение №213/2014г. по гр.д.№2881/2014г., Iг.о./. Според т.1 от ТР№8/2012г., правен интерес от предявяване на отрицателен установителен иск за собственост и други вещни права е налице когато: ищецът притежава самостоятелно право, което се оспорва; позовава се на фактическо състояние или има възможност да придобие права, ако отрече правата на ответника. В производството по този иск ищецът доказва фактите, от които произтича правния му интерес, а ответникът – фактите, от които произтича правото му. При липса на правен интерес производството по делото се прекратява. Комисията обобщава, че посоченото ТР е приложимо на общо основание и за случаите, при които ищецът притежава само идеална част от право което се оспорва; позовава се на фактическо състояние или има възможност да придобие права, ако отрече правата на ответника. Това е така защото според тълкувателното решение, което обосновава хипотезите, при които е допустимо предявяване на отрицателен установителен иск за собственост и други вещни права, правният интерес се поражда от твърдението за наличие на притежавано от ищеца, различно от спорното право върху същия обект, чието съществуване би било отречено или пораждането му, респективно

упражняването му, би било осуетено от неоснователната претенция на насрещната страна по спора. Интерес от отрицателния установителен иск за собственост може да е налице, когато ищецът заявява самостоятелно право върху вещта, както и при конкуренция на твърдяни от двете страни вещни права върху един и същи обект. Изтъква се, че и в двете решения на ВКС се прави обоснован извод, че хипотезата на предявен отрицателен установителен иск за собственост от лице, което претендира да е собственик не на целия имот, а само на посочена от него идеална част, попада в приложното поле на ТР и такъв правен интерес за ищеца ще е налице ако той твърди, че ответникът претендира и се легитимира пред трети лица за собственик на такава идеална част, която засяга неговата квота, т.е. оспорва му се самостоятелното право върху идеалната част; ищецът се позовава на фактическо състояние или на възможност да придобие права, ако отрече правата на ответника. Притежанието на идеални части от правото на собственост предполага многообразие на споровете за защита на тези права. При всеки конкретен спор наличието на правен интерес се преценява конкретно въз основа на обосновани твърдения, посочени в исковата молба. Съдът е длъжен да провери допустимостта на иска и следи за правния интерес при всяко положение на делото. След като се касае за въведен от ищеца спор за права в собствеността на имот, надхвърлящи неговите идеални части, то и при преценката за правния интерес, съобразно визираните в цитираното ТР предпоставки, следва да се имат предвид и правните последици на съдебното решение, с което евентуално се уважава или отхвърля така предявен отрицателен установителен иск /установителната му сила/ и противопоставимостта му на неучаствали в процеса други съсобственици на имота.

По изложените съображения комисията предлага на основание чл.7.1 и чл.7.2 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК да бъде отклонено предложението за постановяване на тълкувателно решение по въпроса: Може ли съсобственик да предяви отрицателен установителен иск за собственост за идеални части от имота, надхвърлящи собствената му идеална част?

Предвид разпоредбите на т. 7.2 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС е необходимо тълкувателното дело да бъде насрочено за проверка на допустимостта на искането по чл. 292 ГПК за приемане на тълкувателно решение.

С оглед на гореизложеното,

РАЗПОРЕЖДАМ:

НАСРОЧВАМ т.д. № 3/2021 г. на ОСГК за 21.04.2022 г. от 14.30 ч., за когато да бъдат уведомени всички съдии от Гражданската колегия на Върховния касационен съд.

Разпореждането да се публикува на външния и на вътрешния сайт на съда, секция „Тълкувателни дела”.

МАРИЯ ИВАНОВА-
И. Ф. ЗАМЕСТИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВКС И
РЪКОВОДИТЕЛ НА ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ:
/съгласно Заповед № 68/03.02.2022 г./